

Sisäministeriön asetus Pelastusopiston maksullisista suoritteista vuosille 2020 - 2021

Sisäministeriö on valtion maksuperustelain (150/1992) nojalla antanut asetuksen Pelastusopiston maksullisista suoritteista (1047/2018). Asetus on voimassa vuoden 2019 loppuun.

Nyt säädettävä asetus olisi voimassa kaksi vuotta ajalla 1.1.2020 - 31.12.2021. Asetuksessa säädettäisiin edellisen asetuksen tapaan julkisoikeudellisten sekä liiketaloudellisten suoritteiden maksullisuudesta.

Pelastusopiston tehtävät ja opistossa annettava koulutus

Pelastusopiston tehtävänä on Pelastusopistosta annetun lain (607/2006) 2 §:n mukaan antaa pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan ammatillista peruskoulutusta, pelastustoimen päällystön ammattikorkeakoulututkintoon johtavaa koulutusta, normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen valmentavaa koulutusta sekä huolehtia osaltaan pelastustoimen tutkimus- ja kehittämistoiminnasta, tutkimustoiminnan koordinoinnista sekä tarvittaessa muistakin opiston toimialaan soveltuvista tehtävistä.

Pelastusopiston tehtävänä on myös hoitaa siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan annetun lain (1287/2004) 4 §:n 1 momentissa mainittuja kriisinhallintaan ulkomaille lähetettävän henkilöstön rekrytointivalmiuksia, materiaalisia ja logistisia valmiuksia sekä antaa mainitun lain mukaista siviilihenkilöstön kriisinhallintakoulutusta.

Pelastusopistosta annetun lain 11 §:n nojalla Pelastusopisto antaa pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan ammatillisiin tutkintoihin johtavaa koulutusta. Lain 13 §:n nojalla Pelastusopisto antaa pelastustoimeen ja hätäkeskustoimintaan liittyvää ammatillista täydennyskoulutusta, pelastuslain (379/2011) mukaista väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutusta sekä valmiuslain (1552/2011) mukaista varautumista edistävää koulutusta. Opisto voi antaa muutakin toimialaansa soveltuvaa koulutusta.

Maksulliset ja maksuttomat suoritteet

Pelastusopistosta annetun lain 36 §:n mukaan Pelastusopiston suoritteista perittäviin maksuihin sovelletaan valtion maksuperustelakia.

Pelastusopistosta annetun lain 23 §:n 1 momentissa säädetään, että ammatillisessa peruskoulutuksessa opetus on maksutonta. Pykälän 2 momentin mukaan valmiuslain 12 §:n mukaista varautumista edistävään koulutukseen osallistuvan opetus ja ruokailu sekä majoitus opiston asuntolassa on maksutonta Pelastusopistolla tapahtuvan koulutuksen aikana. Pykälän 3 momentin mukaan väestönsuojelukoulutukseen osallistuvien eduista säädetään pelastuslain 57 §:ssä (nyk. pelastuslaki 379/2011 70 §).

1 § Maksulliset julkisoikeudelliset suoritteet

Pelastusopistosta annettua lakia koskevan hallituksen esityksen (HE 222/2005 vp) yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan pelastustoimen järjestelmä Suomessa perustuu merkittäviltä osin vapaaehtoisten toimijoiden panokseen. Vapaaehtoiset pelastustoimen yksiköt ja alalla toimivat järjestöt huolehtivat niistä pelastustoimen tehtävistä, joista on pelastusviranomaisten kanssa sovittu. Valtion edun mukaista on pyrkiä lisäämään sellaiseen koulutukseen osallistumista, joka tukee varautumista ja varmistaa pelastustoimen

järjestelmän asianmukaisen toiminnan ja palvelujen riittävyyden erityisesti poikkeuksellisen suuria voimavaroja edellyttävissä pelastustoiminnan tilanteissa.

Asetusehdotuksen 1 §:n 1 momentin mukaan valtion maksuperustelain 6 §:n 3 momentissa tarkoitettuja koulustoitintaan liittyviä maksullisia julkisoikeudellisia suoritteita, joista Pelastusopisto perii omakustannusarvoa alemman maksun, olisivat:

- 1) sopimuspalokunnan päällikkökurssi, josta Pelastusopisto perii kiinteänä maksuna 139 euroa kurssipäivältä;
- 2) sivutoimisen teollisuuspalopäällikön peruskurssi, josta Pelastusopisto perii kiinteänä maksuna 151 euroa kurssipäivältä;
- 3) Pelastusopistolla järjestettävä vesipelastuskurssi, josta Pelastusopisto perii kiinteänä maksuna 285 euroa kurssipäivältä; sekä
- 4) sopimushenkilöstön vastaavakouluttaja kurssi, josta Pelastusopisto perii kiinteänä maksuna 112 euroa kurssipäivältä

Sopimuspalokunnan päällikkökurssin maksua korotettaisiin 137 eurosta 139 euroon, sivutoimisen teollisuuspalopäällikön peruskurssin maksua korotettaisiin 147 eurosta 151 euroon, vesipelastuskurssin maksua korotettaisiin 265 eurosta 285 euroon ja sopimushenkilöstön vastaavakouluttaja kurssin maksua korotettaisiin 98 eurosta 112 euroon.

Ehdotetut maksukorotukset johtuvat yleisestä kustannustason noususta. Lisäksi valtiovarainministeriö on myös sisäministeriölle 14.11.2016 antamassaan lausunnossa (VM/1860/00.00.05/2016) todennut, että julkisoikeudelliset maksut tulisi määrätä niin, että maksut ovat suoritteiden tuottamisesta aiheutuvien omakustannusarvon mukaiset.

Asetusehdotuksen 1 §:n 2 momentin mukaan sopimuspalokunnan päällikkökurssin, sivutoimisen teollisuuspäällikkökurssin ja sopimushenkilöstön vastaavakouluttaja kurssin hintaan sisältyisivät opetus ja kurssilla jaettava materiaali sekä majoitus, aamiainen ja lounas kurssipäivinä Pelastusopistolla. Vesipelastuskurssin hintaan sisältyisivät opetus, varusteet ja kurssilla jaettava materiaali sekä majoitus, aamiainen, lounas ja päivällinen.

Asetusehdotuksen 1 §:n 1 momentin 3 kohtaan lisättäisiin täsmennys ”Pelastusopistolla järjestettävä” vesipelastuskurssi. Pelastusopisto voi toteuttaa myös alueellisia vesipelastuskursseja. Nämä kurssit eivät ole julkisoikeudellisia suoritteita, vaan ne hinnoitellaan tapauskohtaisesti liiketaloudellisin perustein.

Muutoin säännös olisi saman sisältöinen kuin edellisessä asetuksessa.

2 § Kelpoisuuskoe

Laki ammattipätevyyden tunnustamisesta (1093/2007) tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008. Laissa säädetään ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/36/EY (ammattipätevyydirektiivi) mukaisesta tunnustamisesta ja palvelujen tarjoamisen vapaudesta.

Opetushallitus päättää mainitun lain 5 §:n mukaan muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta säänneltyyn ammattiin, ellei muualla toisin säädetä. Ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaava taho voi lain 5 §:n 2 momentin mukaan tarvittaessa pyytää oppilaitokselta lausunnon hakijan suorittamien opintojen vastaavuudesta ja puuttuvista aihealueista verrattuna Suomessa suoritettaviin opintoihin sekä hakijalle mahdollisesti määrättävän sopeutumisajan pituudesta ja siihen sisällytettävistä tehtävistä sekä kelpoisuuskokeen sisällöstä. Lausunnon antava taho voi periä lausunnosta sitä pyytäneeltä omakustannusarvon mukaisen maksun sen mukaan kuin valtion maksuperustelaisissa julkisoikeudellisista suoritteista perittävistä maksuista ja tarvittaessa opetusministeriön asetuksella tarkemmin säädetään.

Ammattipätevyyden tunnustamispäätöksessä voidaan hakijalle asettaa vaatimus kelpoisuuskokeen suorittamisesta tai enintään kolme vuotta kestävästä sopeutumisajasta ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain 8 §:ssä säädetyn edellytyksin. Pykälän 4 momentin mukaan oppilaitosten tulee järjestää kelpoisuuskokeet tunnustamispäätöksessä edellytetyn mukaisesti. Kelpoisuuskokeeseen osallistumisesta ja hyväksytystä suorituksesta annettavasta todistuksesta peritään kokeeseen osallistujalta omakustannusarvon mukainen maksu sen mukaan kuin valtion maksuperustelaisissa julkisoikeudellisista suoritteista perittävistä maksuista ja tarvittaessa opetusministeriön asetuksella tarkemmin säädetään.

Kelpoisuuskoemaksuista säädetään ammattikorkeakoulujen toiminnasta perittävistä maksuista annetun valtioneuvoston asetuksen (1230/2009) 4 §:ssä. Pykälän 2 momentin mukaan ammattikorkeakoulu voi periä ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain 8 §:n 2 momentin perusteella muiden ammattihenkilöiden kuin terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammatinharjoittamisoikeuden edellytyksenä olevan kelpoisuuskokeen järjestämisestä kokeen järjestämisestä aiheutuneet kustannukset kokeeseen osallistuvilta, kuitenkin yhteensä enintään 500 euroa. Kokeen tai sen jonkin osion uusimisesta voidaan periä sama maksu kuin hylätystä suorituksesta on peritty. Kelpoisuuskokeen hyväksytystä suorituksesta annettavasta todistuksesta voidaan periä 20 euroa.

Pelastusopisto järjestää muissa jäsenvaltioissa pelastusalan ammatillisen tutkinnon suorittaneille ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain 8 §:ssä tarkoitetun kelpoisuuskokeen. Pelastusopisto on määritellyt pelastusalan kelpoisuuskokeen sisällön. Pelastusopiston järjestämästä kelpoisuuskokeesta ehdotetaan perittävän edellä mainitussa valtioneuvoston asetuksessa säädetyn mukaisesti arvioidun omakustannushinnan suuruinen maksu 300 euroa. Kelpoisuuskokeen hyväksytystä suorituksesta annettavasta todistuksesta perittäisiin 20 euron maksu.

Säännös olisi saman sisältöinen kuin edellisessä asetuksessa.

3 § Maksulliset liiketaloudelliset suoritteet

Asetusehdotuksen 3 §:n mukaan valtion maksuperustelain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettuja muita maksullisia suoritteita, jotka Pelastusopisto hinnoittelee liiketaloudellisin perustein, olisivat:

- 1) muut kuin 1 ja 4 §:ssä tarkoitetut kurssit ja 2 §:ssä tarkoitetun kelpoisuuskokeen järjestäminen;
- 2) tilauksesta valmistettu koulutusaineisto;
- 3) konsultointi ja muu siihen verrattava palvelu;
- 4) koulutus- ja majoitustilojen, harjoitusalueen ja -laitteiden sekä kaluston vuokraus; sekä
- 5) muut erikseen sovitut palvelut.

Edellä 1 momentin 4 kohdasta poiketen Pelastusopistossa tuntiopettajana toimivien henkilöiden majoitus Pelastusopiston asuntolassa ja kurssihotellissa olisi kuitenkin maksutonta.

Säännöksestä korjattaisiin viittauksia muihin asetuksen pykäliin. Muutoin säännös olisi saman sisältöinen kuin edellisessä asetuksessa.

4 § Sovellettuina harjoituksina toteutettavat kurssit

Pelastusopistosta annetun lain 36 §:n 2 momentin mukaan poiketen siitä, mitä valtion maksuperustelaisissa säädetään, Pelastusopiston liiketaloudellisin perustein hinnoiteltavien suoritteiden hinnoittelu voi poiketa liiketalousperiaatteesta vapaaehtoisten palokuntien koulutuksessa sekä sellaisessa pelastustoimen koulutuksessa, jonka kustannukset muodostuvat erityisen kalliiksi tai jonka kysyntää valtio haluaa lisätä. Tässä momentissa tarkoitetuista suoritteista säädetään tarkemmin sisäministeriön asetuksessa. Sisäministeriön asetuksella säädetään myös näiden suoritteiden tuottamisesta aiheutuvien kustannusten kattamiseen liittyvät periaatteet.

Kuten edellä on todettu, valtion edun mukaista on pyrkiä lisäämään sellaiseen koulutukseen osallistumista, joka tukee varautumista ja varmistaa pelastustoimen järjestelmän asianmukaisen toiminnan ja palvelujen riittävyyden erityisesti poikkeuksellisen suurilla voimavaroilla edellyttävissä pelastustoiminnan tilanteissa. Suoritteet määritellään tarkemmin sisäministeriön asetuksessa ja samalla ministeriön asetuksessa määritellään se osuus kustannuksista, joka tulee kattaa momentissa tarkoitettua koulutuksesta perittävillä maksuilla.

Asetusehdotuksen 4 §:n mukaan pelastusopistolain 36 §:ssä tarkoitettuja suoritteita, joista Pelastusopisto perii asiakasmaksuna keskimäärin 75 prosenttia kurssin kuluista, olisivat Pelastusopiston harjoitusalueella sovellettuina harjoituksina toteutettavat kurssit, joilla opetetaan pelastuslaitosten ja sopimuspalokuntien miehistöltä vaadittavaa pelastustoiminnan ammattitekniikka-osaamista.

Sovelletuissa harjoituksissa opiskelu tapahtuu työtodellisuutta vastaavissa olosuhteissa ja kurssien osanottajamäärä on rajattu yleensä 10–12 opiskelijaan. Käytännönläheisyyden vuoksi kurssit tulevat normaalia kalliimmiksi; opiskelijoiden ja kouluttajien työturvallisuus edellyttää, että opiskelijoiden määrä suhteessa kouluttajien määrään on normaalia pienempi.

Sovellettuina harjoituksina toteutettavat kurssit ovat valtion maksuperustelain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettuja liiketaloudellisin perustein hinnoiteltavia suoritteita. Tällaisen koulutuksen järjestämisestä aiheutuvien kustannusten kattamiseen myönnettiin valtion talousarviossa hintatukea vuoteen 2006 saakka. Pelastusopistolle myönnetty hintatuki poistui vuoden 2007 alusta pelastusopistolain tultua voimaan 1.8.2006.

Säännöksen 2 momentissa säädettäisiin euromäärästä, jota voitaisiin enimmillään käyttää sovellettuina harjoituksina toteutettavista kurseista aiheutuvien kustannusten kattamiseen. Pelastusopisto voisi käyttää kyseisten suoritteiden kustannusten kattamiseen enintään 40 000 euroa vuodessa kuitenkin siten, että osallistujaa kohden voitaisiin käyttää enintään 550 euroa. Kuten säännöksen 1 momentista käy ilmi, tukea voitaisiin myöntää pelastuslaitosten ja sopimuspalokuntien miehistölle.

5 § Tietosuoritteet

Asetusehdotuksen 5 §:n mukaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 34 §:n 2 momentissa tarkoitettua tiedon esille hakemisesta sekä saman lain 34 §:n 3 momentissa tarkoitettujen kopioiden ja tulosteiden antamisesta perittävistä maksuista päättäisi Pelastusopisto ottaen huomioon, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 34 §:ssä säädetään.

Säännös olisi saman sisältöinen kuin edellisessä asetuksessa.

Taloudelliset vaikutukset

Pelastusopisto arvioi julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusten olevan vuonna 2020 yhteensä 254 000 euroa ja vuonna 2021 yhteensä 256 000 euroa. Pelastusopisto arvioi julkisoikeudellisten suoritteiden tuottojen olevan vuonna 2020 yhteensä 202 000 euroa ja vuonna 2021 yhteensä 205 000 euroa. Pelastusopiston toimittamien kustannusvastaavuuslaskelmien perusteella julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuusprosentti vuonna 2020 olisi 79,5 % ja vuonna 2021 80,1 %.

Liiketaloudellisesti hinnoitellun toiminnan kustannusten Pelastusopisto arvioi olevan vuonna 2020 yhteensä 1 440 000 euroa ja vuonna 2021 yhteensä 1 438 000 euroa. Liiketaloudellisesti hinnoitellun toiminnan tuottojen arvioidaan olevan vuonna 2020 yhteensä 1 728 000 euroa ja vuonna 2021 yhteensä 1 725 000 euroa. Pelastusopiston toimittamien kustannusvastaavuuslaskelmien perusteella julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuusprosentti vuosina 2020 - 2021 olisi 120 %.

Asetuksessa on kyse maksutuloista, jotka olisivat vuositasolla alle 5 milj. euron määräiset. Näin ollen ei ole tarvetta käsitellä asetusta asioiden käsittelystä raha-asiainvaliokunnassa annetun valtioneuvoston määräyksen (TM 0201; 3.1.2002, muut. 15.11.2012) kohdan 2.2.8. mukaan valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnassa.

Lausunnot

Sisäministeriö pyysi lausuntoa asetuksesta valtiovarainministeriöltä ja Pelastusopistolta.

Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020 ja se olisi voimassa vuoden 2021 loppuun.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)

Pelastusopisto	Julkisoikeudelliset suoritteet					Liiketaloudelliset suoritteet				
	2017 toteuma	2018 toteuma	2019 ennuste	2020 tavoite	2021 tavoite	2017 toteuma	2018 toteuma	2019 ennuste	2020 tavoite	2021 tavoite
Tuotot yhteensä										
maksullisen toiminnan tuotot										
- maksullisen toiminnan myyntituotot	136	123	195	202	205	1 200	1 330	1 255	1 248	1 245
- maksullisen toiminnan muut tuotot						480	481	480	480	480
Tuotot yhteensä	136	123	195	202	205	1 680	1 811	1 735	1 728	1 725
Kustannukset										
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset										
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	1	1	2	2	2	6	4	4	4	4
- henkilöstökustannukset	77	79	81	81	81	414	416	415	416	416
- vuokrat	4	4	6	6	6	5	5	4	4	4
- palvelujen ostot	11	12	16	16	16	40	44	45	45	45
- muut erilliskustannukset	4	4	5	5	5	21	25	24	24	24
Erilliskustannukset yhteensä	96	100	109	110	110	486	494	493	493	493
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista										
- tukitoimintojen kustannukset	53	50	55	55	56	261	256	251	250	250
- poistot	2	2	3	3	3	32	34	32	30	30
- korot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- muut yhteiskustannukset	71	75	85	86	87	684	682	670	667	665
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	125	127	143	144	146	978	971	953	947	945
Kustannukset yhteensä	221	227	252	254	256	1 465	1 465	1 446	1 440	1 438
Kustannusvastaavuus (Tuotot - kustannukset)	-85	-103	-57	-52	-51	215	346	289	288	287
Kustannusvastaavuus (%)	61,6 %	54,4 %	77,5 %	79,5 %	80,1 %	114,7 %	123,6 %	120,0 %	120,0 %	120,0 %